

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН**

**ЛІНГВІСТИКА Й ЛІНГВОДИДАКТИКА: ЗДОБУТКИ І
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

26-27 листопада

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ**

Одеса – 2020

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН**

**ЛІНГВІСТИКА Й ЛІНГВОДИДАКТИКА: ЗДОБУТКИ І
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

26-27 листопада 2020 року

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ**

Одеса – 2020

Вікторія Гордуз,
здобувач вищої освіти 2 року навчання
за другим (магістерським) рівнем
факультету іноземних мов
Університету Ушинського

Науковий керівник: к.пед.н., доц. О. М. Геркерова

**ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИХ
ЗАСОБІВ У АВТОРСЬКИХ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ
КАЗКАХ «Little Daylight»: Sara Cone Bryant, «Raggylug»: Sara Cone Bryan,
«The Lion and the Gnat»: Rev. Albert E. Sims, «The River Bank»: Kenneth
Grahame, «The Piper At the Gates of Dawn»: Kenneth Grahame, Rowling J. K.
Harry Potter and the Half-Blood Prince, Pullman P. Northern Lights**

У статті досліджено особливості використання лінгвостилістичних засобів в англійськомовних літературних казках на матеріалі «Little Daylight»: Sara Cone Bryant, «Raggylug»: Sara Cone Bryan, «The Lion and the Gnat»: Rev. Albert E. Sims, «The River Bank»: Kenneth Grahame, «The Piper At the Gates of Dawn»: Kenneth Grahame, Rowling J. K. Harry Potter and the Half-Blood Prince, Pullman P. Northern Lights

Ключові слова: літературна казка, лінгвостилістичні засоби, англійськомовна казка.

Актуальність теми. Кожний художній твір втілює в собі індивідуально-авторський спосіб сприйняття і організації навколишньої дійсності, тобто окремий спосіб концептуалізації світу. У цій системі уявлень автора про світ, поряд з універсальними загальнолюдськими поняттями, існують унікальні, часом фантастичні і парадоксальні уявлення автора, що є характерним для сучасної англійськомовної літературної казки. У кожному художньому творі автором створюється власна картина світу, яка є образним відображенням дійсності і втілюється в тексті літературного твору за допомогою лінгвостилістичних засобів.

В англійськомовних літературних казках використано велику кількість лінгвостилістичних засобів. У проаналізованих нами творах виявлено 899 мовних стилістичних одиниць, велика частина з яких належить до лексико-фразеологічних і синтаксичних стилістичних прийомів. У ми розглянемо частину з виявлених прикладів.

Дослідженню мовностилістичних засобів у сучасній англійськомовній казці присвячено роботи багатьох науковців. В. Пропп визначає саме поняття «казка» як «розповідь, що відрізняється від усіх інших видів оповіді специфічністю своєї поетики» [8]. Вивчення етапів становлення літературної казки та її лінгвостилістичних особливостей стало предметом дослідження таких вчених, як: В. Бегак, Л. Брауде, Е. Іванова, Т. Леонова, М. Липовецький, М. Мещерякова, В. Халізева, В. Шинкаренко та ін.

Метою дослідження є охарактеризувати особливості використання повторів та порівняння в авторських англійськомовних літературних казках «Little Daylight»: Sara Cone Bryant, «Raggylug»: Sara Cone Bryan, «The Lion and the Gnat»: Rev. Albert E. Sims, «The River Bank»: Kenneth Grahame, «The Piper At

the Gates of Dawn»: Kenneth Grahame, Rowling J. K. Harry Potter and the Half-Blood Prince, Pullman P. Northern Lights.

Виклад основного матеріалу. Обрані для аналізу казки відмінні своєю спрямованістю. Зокрема, казки “Little Daylight” та “Raggylug” містять елементи притчі, а казки зі збірки “The Lion and the Gnat” – це анімалістичні твори для маленьких.

У дієслівних формах 2 особи однини в цих казках: “Little Daylight”: Sara Cone Bryant, “Raggylug”: Sara Cone Bryan, “The Lion and the Gnat”: Rev. Albert E. Sims, “The River Bank”: Kenneth Grahame, “The Piper At the Gates of Dawn”: Kenneth Grahame, Rowling J. K. Harry Potter and the Half-Blood Prince, Pullman P. Northern Lights збережено дієслівне закінчення -st. Крім того, у дієслова to be у 2 особі використано форму «art» для теперішнього часу і форма «wast» для минулого, також властиві середньоанглійського періоду розвитку мови.

Образне порівняння засноване на семантичній схожості та характеризується наявністю слова, що виражає ідею подібності [4, 85]. Формальними виразниками мовлення є уподібнення в англійських казках найчастіше є:

LIKE His goggle eyes were like flame of fire (“Little Daylight”).

[AS] ... AS He really was as sharp as a needle (“The Lion and the Gnat”).

У досліджених англійських казках найбільшу частину формульних порівнянь використано в описах зовнішності персонажів.

Насамперед підкреслюється білизна обличчя дівчини, щоки і губи порівнюються з трояндами і вишнями, очі - із зеленою травою, наприклад:

... the girl-baby grew white as milk, with cheeks like roses and lips like cherries ... (“The Lion and the Gnat”).

.. .she was not a span high, and had hair like spun silver, eyes as green as grass, and cheeks red as June roses (“The River Bank”).

Наступна важлива характеристика зовнішності героїв обох статей - гарне волосся, яке традиційно порівнюються з золотом (рідше - з сріблом):

... her hair was so abundant that it fell around and covered her figure like an ample robe of glittering gold (“The Lion and the Gnat”).

The last one that came was taller than all the others and his hair was bright and shining like gold (“The River Bank”).

У описуваних англійськомовних казках формульні порівняння використано для характеристики негативних героїв, таких як велетні, ельфи, чорти та їхні помічники. Вони виконують експресивну дискурсивно-прагматичну функцію, допомагають створити атмосферу страху і таємничості, яка незмінно супроводжує появи цих надприродних істот. Наприклад:

His goggle eyes were like flame of fire (Harry Potter and the Half-Blood Prince).

Set ti a task, said he, with a voice like the roaring of an iron furnace (Northern Lights).

Then immediately there was a loud noise like thunder ... (Harry Potter and the Half-Blood Prince).

And it went on singing till the ogre fell asleep, and commenced to snore like thunder (Northern Lights).

Then, coming to the middle of the bridge, the giant's great weight broke it down, and he tumbled headlong into the water, where he rolled and wallowed like a whale (Harry Potter and the Half-Blood Prince).

За допомогою порівнянь передаються різні якості героїв, причому більша їх частина належить до загальномовних порівнянь, закріплених у результаті багаторазового вживання.

Так, сміливість героя порівнюється зі сміливістю лева: *bold as a lion*.

Якщо позитивний герой не тільки сміливий, але й нахабний, що допомагає йому в боротьбі зі злими велетнями, то використовується порівняння *as bold as brass*:

hurried up to the house and asked the woman, as bold as brass, if she could give him some breakfast ("The Lion and the Gnat").

Порівняння дають образну характеристику дій і вчинків казкових героїв, здебільшого чоловіків.

Особливо багато порівнянь виконують репрезентативну функцію. Вони характеризують швидкість, стрімкість дій персонажів, які передано через зіставлення зі швидкістю вітру:

... tore down the road like the wind, with the ogre after him ("The Lion and the Gnat").

Наступну групу складають порівняння, що характеризують стан героїв:

Now, having had no supper, was hungry as a hunter ... ("Little Daylight").

Об'єктом порівняння, що характеризує навколишнє середовище при описі природи, найчастіше стає вода. Наприклад:

Then they came to a stream of water as clear as crystal, which ran across the river ("Little Daylight").

Поодинокі порівняння образно передають рух часу:

Her master was so kind and loving that a year passed by like a summer day ("The Lion and the Gnat").

Залежно від статусу повторюваних одиниць в англійських казках найчастіше функціонують повторення самотійних частин мови.

Характерна риса мови англійськомовних казок – лексичні повтори, велика частина з яких обмежена семантично: це передусім дієслова руху. Дистантний повтор – це перерваний вид повтору, компоненти якого стоять один від одного на деякій відстані, причому величина цієї відстані може бути різною. Основна функція таких повторів – репрезентативна, полягає у вказівці на поступовість розгортання дії, відносну тривалість у казковому часу. Багато формульні конструкції англійськомовних казок побудовано саме на використанні повтору.

У структурному аспекті повтори дієслів руху складні і зазвичай завершуються повідомленням результату, тобто закінчуються певним дієсловом, яке вказує на позитивний результат дії:

So they fought, and fought, and fought, until at last Childe Row ("The Lion and the Gnat")

У структурному аспекті повтори дієслів руху складні і зазвичай завершуються повідомленням результату, тобто закінчуються певним дієсловом, який вказує на позитивний результат дії:

So they fought, and fought, and fought, until at last Childe Rowland beat the King of Elfland to his knees (“The Lion and the Gnat”).

And Childe Rowland and the King of Elfland fought, and fought, and fought, while Burd Helen with her hands clasped, watched them in fear and hope (“Little Daylight”).

He ran, and he ran, until he could run no longer, and then he ran up against a little old woman who was gathering sticks (“Little Daylight”).

В англійськомовних казках часто використовується повторення звернень, що сприяє акцентуванню уваги на особу, до якої звертається мова, і надає експресивність всієї промови.

Повтори формульного типу в англійськомовних казках утворено, наприклад, за допомогою лексичного повторення постфіксів, які або винесено в початок пропозиції, або йдуть за дієсловами:

And he went along, and along, and along, and still further along, till he came to the horse-herd of the King of Elfland feeding his horses (“The River Bank”).

Then he went on, and on, and on, till he came to the round green hill ... (“The River Bank”).

"... thou canst leap ..." (“The River Bank”)

"... dost thou remember? Because thou wast my son ... " (“The River Bank”)

В досліджених казках ми помічаємо вживання союзу архаїчного «ere», також нами було відзначено вживання застарілих форм прислівників «where», «here» і «there»: «whither»

«Hither» «thither» відповідно.

"Ere Mor the Peacock flutters ..." (“Raggylug”)

"I saw this light, and came hither." (“The River Bank”)

Висновки. На основі практичного аналізу казок виявлено домінантні характеристики (створення відчуття страху, інших почуттів) синтаксично-стилістичних засобів, що функціонують в англійськомовній літературній казці і сприяють створенню експресивності.

Отже, повтори звернень надають експресивності тексту та звертають більшу увагу на особу. Використані порівняння створюють ефект руху часу в казці. Загальномовні порівняння допомагають більш наочно та експресивно описувати якості героїв казки.

Література

1. “Little Daylight”: Sara Cone Bryant. Fairy Tales and Other Traditional Stories. 2006. URL: <http://etc.usf.edu/lit2go/68/fairy-tales-and-other-traditional-stories/5092/little-daylight/>- Назва з екрану.
2. “Raggylug”: Sara Cone Bryant. Fairy Tales and Other Traditional Stories. 2006. URL: <http://etc.usf.edu/lit2go/68/fairy-tales-and-other-traditional-stories/5099/raggylug/>- Назва з екрану
3. “The Lion and the Gnat”: Rev. Albert E. Sims. Fairy Tales and Other Traditional Stories. 2006. URL: <http://etc.usf.edu/lit2go/68/fairy-tales-and-other-traditional-stories/5091/the-lion-and-the-gnat/>- Назва з екрану.
4. “Why The Evergreen Trees Keep Their Leaves in Winter”: Florence Holbrook. F. Holbrook. Fairy Tales and Other Traditionalstories. 2006. URL: <http://etc.usf.edu/lit2go/68/fairy-tales-and-other-traditional-stories/5109/why-the-evergreen-trees-keep-their-leaves-in-winter/>- Назва з екрану.

5. "The River Bank": Kenneth Grahame. K. Grahame. Scribd. 2014. URL: <http://ru.scribd.com/doc/21810187/The-River-Bank-by-Kenneth-Grahame> – Назва з екрану.
6. "The Piper At the Gates of Dawn": Kenneth Grahame. K. Grahame. Scribd. 2014. URL: <http://ru.scribd.com/doc/80754138/Kenneth-Grahame-s-The-Wind-in-the-Willows-A-Children-s-Classic-at-100> – Назва з екрану.
7. Rowling J. K. Harry Potter and the Half-Blood Prince. N.Y.: Arthur A. Levine/Scholastic Books, 2005. 652 p.
8. Пропп В. Я. Морфология сказки. Л.: Academia, 1928. 152 с.

Жанна Горіна,
к.пед.н., доц. кафедри української філології і
методики навчання фахових дисциплін
Університету Ушинського
Олеся Олійник,
здобувач вищої освіти I року навчання
за другим (магістерським) рівнем
філологічного факультету
Університету Ушинського

ЗАСОБИ ВЕРБАЛЬНОЇ МАНІПУЛЯЦІЇ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ FACEBOOK, INSTAGRAM, TWITTER

Статтю присвячено питанню дослідження вербальної маніпуляції в соціальних мережах Facebook, Instagram, Twitter. На основі аналізу наукових джерел і проведеного дослідження класифіковано вербальні засоби маніпуляції в соціальних мережах, визначено психолінгвістичні механізми феномену маніпуляції через використання засобів мови.

Ключові слова: вербальна маніпуляція, соціальні мережі, мережевий дискурс.

The article is devoted to the topical issue of the research of verbal manipulation in social networks Facebook, Instagram, Twitter. Based on the analysis of scientific resources and the conducted research, verbal means of manipulation in social networks are classified, the psycholinguistic essence of the phenomenon of manipulation through the use of language has been defined.

Keywords: verbal manipulation, social networks, network discourse.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Появу всесвітньої павутини Інтернет та виникнення соціальних мереж, які у XXI столітті стали невід'ємною складовою життя сучасної людини, науковці справедливо тлумачать як сприятливе середовище для маніпуляції зі свідомістю реципієнтів. Саме соціальні мережі є однією з найпотужніших і найефективніших сугестивних платформ, де застосовують мовні кліше, вибірковий повтор інформації, стилістичні фігури, мовну гру тощо. Щоби привернути увагу людини до певної проблеми, занепокоїти, викликати негайну реакцію, у віртуальному просторі соціальних мереж використовують вербальні засоби впливу, адже однією із функцій слова є, як відомо, функція впливу.